

အထွေထွေညီလာခံ

ဖြန့်ချိမှု- အထွေထွေ
၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်
မူရင်း- အင်္ဂလိပ်စာ

လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ

ငါးဆယ့်တစ်ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး

၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက် - အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်

အစည်းအဝေး အစီအစဉ် အမှတ် ၄

ကောင်စီ သတိမူရမည့် လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အစီရင်ခံစာ

အစီရင်ခံစာ အကျဉ်း

လက်ရှိစာတမ်းသည် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ၂၀၁၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၃၉/၂ အရ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားက ကောင်စီသို့ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် တင်သွင်းသည့် အစီရင်ခံစာ ဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၆ ရက်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့ အထိ ယန္တရား၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းစတင်လုပ်ဆောင်ခြင်း သုံးနှစ် ပြည့်ပြီ ဖြစ်သည်။ ဩဂုတ်လသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ရိုဟင်ဂျာ (၁) သန်းနီးပါး အိုးမဲ့ အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရ သည့် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရှင်းလင်းစစ်ဆင်ရေး လုပ်ဆောင်သည့် ငါးနှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ်လည်း ဖြစ်သည်။ ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်နေခြင်း အဆုံးသတ်ရေးနှင့် ကျူးလွန်သောရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှု ရှိစေရေး လုပ်ငန်းများတွင် တိုးတက်မှုများ အကန့်အသတ် ရှိနေသေးသည်မှာ ရိုဟင်ဂျာ နှင့် မြန်မာပြည်သူ အားလုံးအတွက် ဝမ်းနည်းစရာ ဖြစ်သည်။ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တည်ထောင်ထားသော ယန္တရားသည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ကျား-မအခြေပြု ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ အပါအဝင်၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်ခဲ့သော အကြီးလေးဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ၏ များပြားလှသော

သတင်းအချက်အလက် များကို ဆက်လက်စုဆောင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်လျက်ရှိသည်။ လက်ရှိအချိန်အထိ စုဆောင်းပြီး စိစစ် သုံးသပ်ထားသော အချက်အလက်များတွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများကို စနစ်တကျ ဆက်လက်ကျူးလွန်နေသည် ဟူသော ယန္တရား၏ ယခင်နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာမှ သုံးသပ်ချက်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေသည့် အထောက်အထားများ ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် ပိုမိုပြင်းထန်ပြီး ကာလကြာရှည်ဖြစ်ပွားနေသည့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ အမျိုးမျိုးတည်ရှိနေကြောင်း အထောက်အထားများ ပါဝင်သည်။

စိန်ခေါ်မှုများ တိုးလာသော်လည်း ယန္တရားသည် အခွင့်အလမ်းများကို ရယူပြီး ၎င်း၏စုဆောင်းမှုနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေရန်၊ သက်သေခံ အထောက်အထားများ တိုးမြှင့်ရန်၊ အထူးပြု စွမ်းဆောင်ရည်များ မြှင့်တင်ရန်၊ နောက်ဆုံးပေါ်အဆင့်မြင့်နည်းပညာများကို အသုံးချရန် နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူ ပေါင်းစုံတို့နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် လုပ်ဆောင်နေသည်။ သတင်းအချက်အလက်နှင့် အကူအညီအတွက် တရားဝင် မေတ္တာရပ်ခံချက်ပေါင်း (၁၂၀) ကျော် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး သတင်းအရင်းအမြစ်များနှင့် အချက်အလက်ပေးသူပေါင်း (၂၀၀) နီးပါးနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ ယန္တရား၏ လက်ဝယ်တွင် အင်တာဗျူး ထွက်ဆိုချက်များ၊ စာရွက်စာတမ်းများ၊ ဗီဒီယိုများ၊ ဓာတ်ပုံများ၊ ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များနှင့် ဆိုရှယ်မီဒီယာမှ အကြောင်းအရာများအပါအဝင် အချက်အလက်ပေါင်း (၃,၀၀၀,၀၀၀) နီးပါး ရရှိထားသည်။ ဤစုဆောင်းရရှိထားသော အထောက်အထားများသည် ဦးစားပေး ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် တာဝန်အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်များကို ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း သက်သေပြမည့် အမှုဖိုင်များတည်ဆောက်ရန် ယန္တရား၏ ကြိုးပမ်းမှုများကို အထောက်အကူပြုပါလိမ့်မည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးတွင် တရားစွဲခြင်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံးအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အာဂျင်တီးနား တရားရေးအာဏာပိုင်များနှင့် အနာဂတ်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ တရားစီရင်ခွင့်များအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ယန္တရားသည် မြန်မာပြည် သူများအတွက် တရားမျှတမှုကို ဆောင်ကြဉ်းရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်သော အကြီးလေးဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကို ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်သူအဖြစ် ၎င်း၏တန်ဖိုးရှိမှုကို ဖော်ပြနိုင်ရန်၊ ယန္တရားသည် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၊ အထူးသဖြင့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသရှိ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အားလုံးနှင့် အခိုင်အမာ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

Contents မာတိကာ

	စာမျက်နှာ
I. နိဒါန်း	4
II. အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ဖြစ်ရပ်များနှင့် ဆက်နွယ်သည့် ပဏာမတွေ့ရှိချက်	5
III. ယန္တရား၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပက်သက်၍ တိုးတက်မှု	9
A. သတင်းအချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် စီမံခြင်း	9
B. သတင်းအချက်အလက် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် မျှဝေခြင်း။	15
C. ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအမံများ နှင့် စံပြုပုံစံများ	18
D. ဆိုင်ရာပါဝင်ပက်သက်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အများပြည်သူသို့ ကမ်းလှမ်းဆက်သွယ်မှု	21
IV. လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေး နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှု	23
V. စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ထပ်လောင်းပံ့ပိုးရမည့် နေရာများ	27
VI. နိဂုံးချုပ်	29

I. နိဒါန်း

၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက် ၃၉/၂ အရ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ၂၀၁၁ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ကျူးလွန်ခဲ့သည့် အကြီးလေးဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုများအတွက် သက်သေအထောက်အထားများကို စုဆောင်းရန်၊ တစ်ပေါင်းတည်းစုစည်းရန်၊ ထိန်းသိမ်းထားရန်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ရန်အပြင်၊ နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ နှင့် ခုံရုံးများတွင် မျှတပြီး အမှီအခိုကင်းသော ရာဇဝတ်တရားစွဲဆိုမှုများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အလို့ငှါ၊ အမှုတွဲများကို ပြင်ဆင်ပေးရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရား ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကလည်း ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက် ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၇၃/၂၆၄ တွင်၊ ယန္တရား ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ကြိုဆိုခဲ့သည်။ ကောင်စီ၏ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်နေ့ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၄၃/၂၆ တွင်၊ ယန္တရားအား အခြားအဖွဲ့အစည်းများအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံး သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးတို့၏ အနာဂတ် စုံစမ်း စစ်ဆေးမှုများနှင့် ပက်သက်၍လည်း အနီးကပ်နှင့် အချိန်ကိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆို ခဲ့သည်။

၂။ ယန္တရားသည် လက်ရှိအချိန်တွင် လုပ်ငန်း အပြည့်အဝလည်ပတ်နေပြီဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ နောက်ဆုံး နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာမှစပြီး ယန္တရားသည် ရိုဟင်ဂျာများပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံ တဝှမ်း ကျူးလွန်ခဲ့သော ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှု အထောက်အထားများစွာကို ဆက်လက်စုဆောင်းခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲပြီး ရှုပ်ထွေးသော အခင်းအကျင်းကို ကျော်လွှားနိုင်ရန်၊ နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာများ၊ ဆန်းသစ်သောကိရိယာနည်းစနစ်များအသုံးပြုပြီး ၎င်း၏စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို အဆင့်မြှင့်တင် လုပ်ဆောင်နေသည်။

၃။ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေရန်အတွက်၊ နိုင်ငံတွင်းရှိ မှုခင်းဖြစ်ပွားရာနေရာများနှင့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော သက်သေများကို ယန္တရားအား တွေ့ဆုံခွင့်ပေးရန် မြန်မာအာဏာပိုင်များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ဆက်လက်တောင်းဆိုထားသည်။ ယနေ့အထိ ဤတောင်းဆိုချက်များအပေါ် မည်သည့်တုံ့ပြန်မှုကိုမျှ မရရှိပါ။ ယန္တရားသည် အထောက်အထားများနှင့် သက်သေအများအပြားတည်ရှိရာ အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသ အတွင်းရှိ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများနှင့် ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာပူးပေါင်းမှုနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ဆက်လက်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

၄။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လသည်၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများကို ရှင်းလင်းစစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်ပြည့်ကာလ ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ပြည်နှင့်ဒဏ် သို့မဟုတ် အတင်းအကျပ် ရွှေ့ပြောင်းခံခဲ့ရသော ရိုဟင်ဂျာအများစုသည် ဒုက္ခသည်များ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများအဖြစ် စခန်းများတွင်ရှိနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။ ရိုဟင်ဂျာများသည် ဘေးကင်းပြီး ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ ပြန်လာလိုသော ဆန္ဒကို တစိုက်မတ်မတ် ထုတ်ဖော်နေသော်လည်း ၎င်းတို့၏

ဆန္ဒအလျောက် ပြန်လာနိုင်ဖို့ရာ၊ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်အရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များကို တရားစွဲဆိုခြင်းများအပါအဝင်၊ ကျူးလွန်ခဲ့သော ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှု ရှိခြင်းအပေါ် များစွာတည်နေသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်သော ကြီးလေး သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှုရှိစေရေး နှင့် အပြစ်ပေး မခံရခြင်း အဆုံးသတ်ရေး ဖြစ်ပေါ်လာရန် အကန့်အသတ် ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ရိုဟင်ဂျာများ ဆက်လက် ရင်ဆိုင်နေရသည့် အကျပ်အတည်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ စဉ်ဆက်မပြတ် အကြမ်းဖက်မှုများသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်သော ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုရှိစေရန် လုပ်ဆောင်နေသော ယန္တရား၏ အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍ ကိုဖော်ပြနေသည်။

II. အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းဖြစ်ရပ်များနှင့် ဆက်နွယ်သည့် ပဏာမတွေ့ ရှိချက်များ

၅။ ဤအစီရင်ခံစာကာလအတွင်း၊ ယန္တရားသည် စုဆောင်းပြီး စိစစ်သုံးသပ်ထားသော များစွာသော အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထား အသစ်ရရှိမှုများနှင့်အညီ ၎င်း၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော အဖြစ်အပျက်များ နှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြန်လည်ချိန်ညှိထားသည်။ ဤလုပ်ဆောင်မှုတွင်၊ ယန္တရားသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ကျူးလွန်ခဲ့သော အလွန်ဆိုးရွားပြီး နေရာအနှံ့ တွင်ဖြစ်ပွားနေသော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ပက်သက်သည့် အစီရင်ခံစာများနှင့် အချက်အလက် များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။ ထို့ပြင် ယန္တရားသည် အလျင်အမြန် ပြောင်းလဲနေသော အခြေအနေ ဖြစ်ရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အထောက်အထားများ စုဆောင်းထိန်းသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကိုလည်း တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်အတွင်း ကျူးလွန်ခဲ့သော “နယ်မြေရှင်းလင်းစစ်ဆင်ရေး” ကဲ့သို့ အစောပိုင်းကာလ ရာဇဝတ်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ပိုမိုနက်နဲစွာ လုပ်ဆောင် နေသည်။ ယန္တရား၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအားလုံးတွင် အထူးပြု အကြောင်းအရာ အပြင် ဆက်နွယ်မှု အကြောင်းအရာအလိုက် အမှုများ ထည့်သွင်းထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သီးခြားဖြစ်ပျက်သော ရာဇဝတ်မှုများ၊ လိင်နှင့်ကျား-မအခြေပြုရာဇဝတ်မှုများ၊ ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများတွင် တာဝန်ရှိသူများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန်၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စိစစ် သုံးသပ်ခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၆။ ဤအစီရင်ခံစာကာလတွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနိုင်သည့် နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှု များ၏ နယ်ပယ်သည် သိသိသာသာ ကျယ်ပြန့်လာနေသည်။ ယန္တရား၏ အကန့်အသတ်ရှိသော အရင်း အမြစ်များကြောင့်၊ ဤကျယ်ပြန့်လာမှုသည် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှု တစ်ရပ် ဖြစ်လာသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင်၊ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း၊ သတ်မှတ်နယ်မြေ၊ အချိန်ကာလတွင်း ဖြစ်ပွားသည့် သီးခြားမှုခင်းများကို ယခုအခါ၊ အဓိကအာရုံစိုက်

လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းဖြစ်ရပ်များကို ၎င်းတို့၏ အတိုင်းအတာ၊ ဖြစ်စဉ်သဘာဝ၊ ကော်မရှင်လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် နစ်နာသူများအပေါ် ထိခိုက်မှုများ အပါအဝင်၊ သက်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ၏ ကြီးလေးမှုအတိုင်းအတာကို အကဲဖြတ်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ကို ဦးစားပေးများ သတ်မှတ်ထားသည်။ ဤသို့သတ်မှတ်ရာတွင်၊ စွပ်စွဲခံရသူများ၏ တာဝန်ရှိမှု အတိုင်းအတာ၊ ရရှိနိုင်သော အထောက်အထားများ၏ခိုင်မာမှု၊ လိင်နှင့် ကျား-မ အခြေပြု ရာဇဝတ်မှုများ၊ ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အဓိက ဦးစားပေးမှုများ၊ တရားရုံး သို့မဟုတ် ခုံရုံးမှ ဤရာဇဝတ်မှုများ အပေါ် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အသုံးပြုနိုင်ချေများ ပါဝင်သည်။ ဤစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ၏ နယ်ပယ်နှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်း များသည် ပေါ်ပေါက်လာသော ဖြစ်ရပ်များကို တုံ့ပြန်ခြင်းအားဖြင့် လိုအပ်သလိုပြောင်းလဲ လာခြင်းဖြစ်ပြီး၊ နောင်တွင်လည်း ဤသို့ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၇။ ယန္တရား၏ ယခင်နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ယနေ့အထိ စုဆောင်းရရှိထားသော အစီရင်ခံစာများနှင့် သက်သေအထောက်အထားများအရ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အရပ်သားလူထုအပေါ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စနစ်တကျတိုက်ခိုက်မှု အတိုင်းအတာနှင့် အသွင်တစ်ရပ် ရှိနေကြောင်း ညွှန်ပြနေသည်။¹ ရရှိထားသော အထောက်အထားများတွင် လူသားမျိုးနွယ်ပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်သည့် လူသတ်မှု၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးမှု၊ မုဒိမ်းမှုနှင့် အခြားသောလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း ထောင်ချမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ပြသနေသည်။ ယန္တရား၏ ယခင်နှစ်အစီရင်ခံစာ ကာလနောက်ပိုင်းတွင်၊ ရာဇဝတ်မှုများဖြစ်ပွားနိုင်သည့် နယ်မြေဒေသများ ပိုကျယ်ပြန့်လာသည်။ ရန်ကုန်၊ နေပြည်တော်၊ ပဲခူး၊ မန္တလေး၊ မကွေးနဲ့ စစ်ကိုင်းတို့အပြင် ချင်းပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်နှင့် အခြားဒေသများတွင်လည်း ရာဇဝတ်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့၊ ဆက်လက်ကျူးလွန်နေသည် ဆိုသည့် ယုံကြည်ရလောက်သော သတင်းများ ရှိသည်။

၈။ ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အခြေအနေများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာနေသည်။ မြန်မာစစ်တပ် က သေဒဏ်ချမှတ်ထားသည့် လူလေးဦးအား စစ်ခုံရုံးမှ ကွပ်မျက်ရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အား ရုံးတင်စစ်ဆေးခြင်းများကို အများ ပြည်သူရှေ့တွင် မည်သည့်အခါကမှ မလုပ်ဆောင်ခဲ့သည့်အပြင်၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ချက်များကို လူထုမှ လက်လှမ်းမီ ရယူနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ မျှတသောတရားစီရင်မှု၏ အခြေခံ ဂုဏ်သိက္ခာမှာ၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကဲ့သို့ ကျဉ်းမြောင်းနိုင်သမျှ ကျဉ်းမြောင်းသော ခြွင်းချက်မျိုးမှအပ ဖြစ်နိုင်သမျှအတတ်နိုင်ဆုံး အများပြည်သူရှေ့တွင် တရားစီရင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လျှို့ဝှက်တရားစွဲဆိုမှုပေါ် အခြေခံ၍ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းသည် မတရား

¹ A/HRC/48/18, para. 35.

ထောင်ချသည့် ရာဇဝတ်မှု မြောက်ပြီး၊ သေဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်းသည် အစိုးရတစ်ရပ်မှ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဆောင်ရွက်သည့် လူသတ်မှု ရာဇဝတ် ဖြစ်လာနိုင်သည်။

၉။ ယန္တရားမှ ယခုနှစ်စုဆောင်းရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသော လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ပိုမိုပြင်းထန်လာနေကြောင်း ညွှန်ပြ နေသည်။ ယင်းက နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေကိုကျင့်သုံးဖို့ရာ ဖြစ်လာစေပြီး၊ ပဋိပက္ခများတွင် ပါဝင်နေသူအားလုံးတွင် ၎င်းတို့၏ တပ်ဖွဲ့များ သက်ဆိုင်ရာ စစ်မက်ဥပဒေများကို လိုက်နာစေရန် တာဝန်ရှိသည်။ အစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် ပြည်တွင်း လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား၊ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းလက်နက်ကိုင် အုပ်စုများကြားတွင် နှစ်ရှည်လများ လက်နက်ကိုင် အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားသည့်အခါ၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေ ဓလေ့ထုံးတမ်းကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။^၂ အကြမ်းဖက်မှု၏ ပြင်းထန်မှု၊ ကာလရှည်ကြာဖြစ်နေမှု၊ မြန်မာ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် တိုက်ပွဲဖြစ်သည့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ စုစည်းမှုအင်အားအဆင့်ပေါ် မူတည်၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားသည့် အဆင့်သတ်မှတ်ချက် ပြည့်မီသည်ဟု ယန္တရားမှ မှတ်ယူသည်။

၁၀။ ယန္တရားသည် ဤလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများနှင့် ဆက်စပ်ကျူးလွန်သည့် စစ်ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အထားများကိုလည်း စုဆောင်းနေသည်။ သတင်းအချက် အလက်များကို စုဆောင်းပြီး စစ်ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်စဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုတွဲဖိုင်များ တည်ဆောက်ရာတွင် အရပ်သား လူထုအပေါ် ဦးတည်သော ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ တိုက်ခိုက်မှုများ၊ တိုက်ခိုက်မှုတွင် မပါဝင်သည့် အရပ်သားများကို ဖိနှိပ်မှု၊ တိုက်ခိုက်မှုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ခြင်း မရှိသူများအကို သေလောက်အောင် အကြမ်းဖက်မှု၊ မုဒိမ်းပြုကျင့်မှု၊ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်စွာ ပြုမှုခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ပုံမှန်ဖွဲ့စည်းထားသော တရားရုံးမှ အမိန့် စီရင်ချက်မရှိပဲ ကွပ်မျက်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အရပ်သားများကို ရွှေ့ပြောင်းရန် အမိန့်ပေးခြင်း များပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ယန္တရားသည် ရွာနှင့်မြို့များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မီးရှို့ခြင်း၊ အရပ်သား များကို ပစ်မှတ်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အထောက်အထားများစွာကို စုဆောင်းထားပြီး ယင်းဖြစ်ရပ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အမှုတွဲများ ကိုလည်း ပြုစုလျက်ရှိသည်။

၁၁။ နယ်မြေဒေသအလိုက် ယာယီသတ်မှတ် လုပ်ဆောင်နေသော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများအပြင်၊ ယန္တရားသည် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်မှုနှင့် ဆက်စပ်သော ရာဇဝတ်မှု အထောက်အထားများကို ဆက်လက် စုဆောင်းစိစစ်သုံးသပ်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့တွင် မသက်ဆိုင်သူများကို ဖမ်းဆီးမှုများ၊ သင့်လျော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းမပါပဲ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ

² International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *Prosecutor v. Tadic*, decision on the defence motion for interlocutory appeal on jurisdiction, 2 October 1995, para. 70; International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991, *Prosecutor v. Boskoski*, judgment, 19 May 2010, para. 21.

အကြမ်းဖက်မှုအပါအဝင် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားချိန်တွင် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေရှိ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် မကိုက်ညီသော တရားစွဲမှုများကို အခြေပြု၍ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း တို့ပါဝင်သည်။

၁၂။ သီးခြားရာဇဝတ်မှုများကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန်အတွက် အမှုတွဲဖိုင်များပြုစုခြင်း လုပ်ငန်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့်၊ ယန္တရားသည် ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသော လူတစ်ဦးချင်းစီအား ဖော်ထုတ်ရန် ဆက်လက် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ယန္တရားသည် တာဝန်ရှိ သူများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုဥပဒေရှိ ခိုင်မာသော အခြေခံမူ ဖြစ်သည့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ယူမှုကို အသုံးပြုသည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်သတ်မှတ်ချက်များ ဆောင်ရွက်ရန်၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရာဇဝတ်မှုများတွင် ပါဝင် ပတ်သက်နိုင်သည့် သီးခြားလူပုဂ္ဂိုလ်များ သို့မဟုတ် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် လိုအပ်သော မည်သည့် ဖြစ်ရပ်မျိုးမဆို၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်များမှ သတင်းအချက်အလက် မျှဝေရန် တောင်းဆိုမှု မှန်သမျှကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မအခြေပြုအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ကလေးများအပေါ် ထိခိုက်စေသော အကြမ်းဖက်မှုများ

၁၃။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ယန္တရား၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနယ်ပယ်တွင် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မအခြေပြု ရာဇဝတ်မှုများ၊ ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ ပါဝင်သည်။ ပုံမှန်စံပြုအခြေအနေများတွင်ပင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခု ဖြစ်နိုင်သည့် အဆိုပါရာဇဝတ်မှုများသည်၊ ယင်းရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများ၊ သက်သေများရှိရာ ဒေသများ သို့ ဝင်ရောက်ခွင့်မရသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အခြေအနေတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် ပိုမိုအဟန့်အတား များရှိသည်။

၁၄။ အတားအဆီးများရှိသော်လည်း၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် စစ်တပ်အာဏာ သိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း၊ ယန္တရားသည် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းခလေးများ၊ အမျိုးသားများ၊ ယောက်ျား လေးများ၊ လိင်တူချစ်သူများ၊ လိင်တူလိင်ကွဲချစ်သူများ၊ လိင်ပြောင်းထားသူနှင့် လိင်အင်္ဂါ မထင်ရှားသူ အသိုက်အဝန်း နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို စုဆောင်း ရရှိထားသည်။ ထိုစုဆောင်းမှုတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများလည်း ပါဝင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိပက္ခများသည် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးများနှင့် လိင်တူချစ်သူများ၊ လိင်တူလိင်ကွဲချစ်သူများ၊ လိင်ပြောင်းထားသူနှင့် လိင်အင်္ဂါမထင်ရှားသူ အသိုက်အဝန်းများအပေါ် ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်မှုရှိပြီး ၎င်းတို့၏ ယခင်ကတည်းက ထိခိုက် လွယ်သော အခြေအနေမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာကြောင်း အချက်အလက်များက ဖော်ပြသည်။ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကလေးများကို သတ်ဖြတ်မှု၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာရစေမှု၊ မိဘများအစား မတရားဖမ်းဆီးမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မအခြေပြု အကြမ်းဖက်မှု၊ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များက ကလေးများကို သင်တန်းပေးပြီး

စစ်မှုထမ်းခိုင်းမှုကို ဖော်ပြသည့် အချက်အလက်များကိုလည်း စုဆောင်းရရှိ ထားသည်။ ထိုသို့သော ရာဇဝတ်မှုများသည် အဆိုးရွားဆုံးသော နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုများတွင် ပါဝင်သော်လည်း သမိုင်းကြောင်းအရ အစီရင်ခံမှု နည်းပါးခြင်း သို့မဟုတ် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု နည်းပါးနေခြင်းတို့ကြောင့်၊ ယန္တရားသည် ဦးတည်ချက်ရှိသည့် ကမ်းလှမ်းဆက်သွယ်မှု၊ စုဆောင်းမှု၊ အထူးပြုကျွမ်းကျင်သူများ၏ စနစ်တကျ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် နောက်ဆုံးတွင် တရားစွဲဆိုမှုများ ဖြစ်လာရန် ဆောင်ရွက်နေသည်။

၁၅။ အထက်ပါ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခံရသူများ၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်များကို ရယူရန် သတိထား ချဉ်းကပ်မှု လိုအပ်ပြီး၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို လူကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ ဤရာဇဝတ်မှုများအတွက် အထောက်အထားများ စုဆောင်းသည့် ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုဆောင်ရွက်ရန်၊ လိုင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မအခြေပြု ရာဇဝတ်မှု များအပါအဝင် ကြီးလေးသော နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခံရသူများ သို့မဟုတ် ကျူးလွန်ခံ ကလေးများရှိသည့် နယ်မြေအတွင်းသို့ ယန္တရားအား ဝင်ရောက်ခွင့် ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

III. ယန္တရား၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပက်သက်၍ တိုးတက်မှု

၁၆။ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ယခင်နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် မဟာ ဗျူဟာနှင့်အညီ၊ ယန္တရားသည် အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများချဲ့ထွင်ခြင်း၊ တရားရုံးများနှင့် ခုံရုံးများကို မျှဝေရန်အတွက် အထောက်အထားနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ထားသည့် စာတမ်းများရရှိနိုင်မှုကို တိုးမြှင့်ခြင်း၊ အချက် အလက်အသစ်များနှင့် အကူအညီပေးသူများကို အခြေပြုလျက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင် များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း၊ ယန္တရားအကြောင်း ပိုမိုမြင်သာစေပြီး သက်ဆိုင်ရာပါဝင်ပက်သက် သူများ၊ အထူးသဖြင့် မျက်မြင်သက်သေနှင့် နစ်နာသူအုပ်စုများမှ ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို နားလည်မှုအားကောင်းစေခြင်းများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်ရောဂါ (ကိုဗစ်-၁၉) ၏ သက်ရောက်မှုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ် နေသော်လည်း ယန္တရားသည် နယ်ပယ်များစွာတွင် အရေးကြီးသောတိုးတက်မှုများရရှိခဲ့သည်။

A. သတင်းအချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ စုဆောင်းခြင်းနှင့် စီမံခြင်း

၁၇။ သမာသမတ်ကျမှုနှင့် လျှို့ဝှက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများနှင့်အညီ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း အခြေအနေများ၊ အဖြစ်အပျက်များ၊ လူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ အားလုံးတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို ဆက်လက်စုဆောင်းပါသည်။ ယန္တရား၏ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း မဟာဗျူဟာကို ရုံးတွင်းအကဲဖြတ်မှုလုပ်ငန်း မှတစ်ဆင့် ဖော်ထုတ်ထားသော အကောင်းဆုံးအလေ့အကျင့်များကို သင်ခန်းစာယူပြီး လုပ်ဆောင် နေသည်။ တွေ့ရှိချက်များနှင့်အညီ၊ ယန္တရားသည် ဦးစားပေးအခြေအနေများ၊ ဖြစ်ရပ်များ

နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များနှင့် အထောက်အထားများ၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဆက်စပ်အကြောင်းအရာနှင့် ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်များ၊ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သည်ဟု သံသယရှိသော သီးခြားလူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အုပ်စုအဖွဲ့များတွင် အဓိကအာရုံထား၍ အထောက် အထားများ စုဆောင်းခြင်းကို ဘက်စုံချဉ်းကပ်သော နည်းလမ်းဖြင့် လုပ်ဆောင်သည်။

၁၈။ ယန္တရားသည် အချက်အလက်အထောက်အထားများ တောင်းဆိုခြင်းနှင့် လက်ခံရယူခြင်း အတွက် ဦးတည်ချက်ထား ချဉ်းကပ်သည်။ ယန္တရားသည် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စာရွက်စာတမ်း ပြုစုသောအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတော် အာဏာပိုင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ မဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလအရင်းအမြစ်များနှင့် သက်သေများအပါအဝင်၊ အချက်အလက်ပေးပို့သူပေါင်းစုံထံမှ အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို ရှာဖွေသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကာလအတွင်း၊ ယန္တရားသည် ထိုအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုးထံ သတင်းအချက်အလက် တရားဝင် မေတ္တာရပ်ခံမှုပေါင်း တစ်ရာကျော် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤတောင်းဆိုမှုများကြောင့် ယန္တရားတွင် လုပ်ဆောင်ဆဲ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် ကျယ်ပြန့်ပြီး ကွဲပြားသော အချက်အလက်များနှင့် အထောက်အထားများ စုဆောင်းရရှိ လာပါသည်။ ဤဦးတည်မှုထားသော ချဉ်းကပ်မှုနှင့်အတူ၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ များပြားသော အထောက်အထား သိုလှောင်မှုကို ပိုမိုပြည့်စုံစေရန် လူမှုကွန်ယက်ရင်းမြစ်များမှ အချက်အလက် များကိုပါ ဆက်လက် စုဆောင်းပါသည်။ လက်ရှိအချိန်ထိ၊ ယန္တရားသည် စာရွက်စာတမ်းများ၊ ဓာတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုများ၊ ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များ၊ သက်သေထွက်ဆိုချက်များနှင့် လူမှုကွန်ယက် အချက်အလက်များ အပါအဝင် အချက်အလက် (၃) သန်းနီးပါးကို မျှဝေနိုင်ရန် စုစည်း စိစစ်ထားသည်။ ယနေ့အထိ စုဆောင်းရရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များ သိမ်းဆည်း ရာတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် စာရွက်စာတမ်း အရေအတွက် (၇၀၀,၀၀၀) ကျော် ပါဝင်ပြီး စုစုပေါင်း စာမျက်နှာ (၁၂) သန်းကျော်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။

၁၉။ ဤစုဆောင်းမှုတွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာနှင့် အခြားသောရင်းမြစ်များအပါအဝင် ရင်းမြစ် အမျိုးမျိုးမှ များပြားလှသော ဒေတာအချက်အလက် အစုံလိုက်များ ပါဝင်သလို၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အရေးပါသော ဖြစ်ရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် စုစည်းခြင်းတို့ကို တစိုက်မတ်မတ် လုပ်ဆောင်နေသည့် စာတမ်းပြုစုသူများလည်း ပါဝင်သည်။ ယန္တရားသည် များပြားသော ဒေတာအချက်အလက်များကို ထပ်ဆင့်စုစည်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းများအတွက်၊ ၎င်း၏နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာသုံး အီလက်ထရွန်နစ်နည်းဖြင့် သိမ်းဆည်းပြီး၊ အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တွင် သက်ဆိုင်ရာဒေတာအစုံလိုက် စုနေသည်။ ၎င်းအချက်အလက်များတွင် ဆက်လက် စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် လိုအပ်ချက်များရှိပါက ဖော်ထုတ် လုပ်ဆောင်ရန်၊ ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေ

ချိုးဖောက်မှုများနှင့် အဆိုပါပြစ်မှုများ အတွက်တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပက်သက်၍ မူလသုံးသပ် အကဲဖြတ်ချက်များကို ထောက်ခံ အတည်ပြုရန်လည်း စိစစ်သုံးသပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း သက်ဆိုင်ရာ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆက်လက်စောင့်ကြည့်ခြင်း

၂၀။ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း၊ ယန္တရားသည် ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများ၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာဥပဒေ ချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ် နိုင်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း သက်ဆိုင်ရာ ဖြစ်ထွန်းမှုများကို တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း ဆက်လက်စောင့်ကြည့်နေသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်တွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေရန် ကြိုးပမ်းသည့်လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ယန္တရားအား ဆက်သွယ်လာမှုများ ဆတိုးမြှင့်တက် လာခဲ့သည်။ ဤဆက်သွယ်မှုများကို ၂၀၂၂ ခုနှစ်တစ်လျှောက်လုံး ဆက်လက်ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ အချက်အလက် ပမာဏများပြားခြင်းအပြင်၊ ပို၍အရေးပါသည်မှာ လက်ခံရရှိသည့် အချက်အလက်၏ သက်သေတန်ဖိုး မြင့်မားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများကျူးလွန်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည့် အတိုင်းအတာ၊ သို့မဟုတ် ယင်းရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသူများကို ဖော်ထုတ်ရန် ကူညီနိုင်မှု သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လာပါသည်။ အခြေအနေများစွာတွင် ၎င်းတို့၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးအတွက် ကြီးမားသော အန္တရာယ်ရှိသော်လည်း၊ သတင်းအချက် အလက်များကို ရအောင်ပေးပို့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ယန္တရားက အလွန်ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ဤသို့ ဆက်သွယ်မှုများမှတစ်ဆင့် ပေးပို့လာသည့် အချက်အလက်များကို၊ ယန္တရား၏ စုစည်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ထဲတွင် ပြည့်စုံအောင် ပေါင်းစည်းထားသည်။ ဤသတင်းပေးပို့မှုများမှတစ်ဆင့်၊ ယန္တရားသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ မှစတင်၍ မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝှမ်းတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုးမှ ကျူးလွန်ခဲ့သော၊ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများကို ညွှန်ပြနိုင်သည့် ဗီဒီယိုများ၊ ဓာတ်ပုံများနှင့် စာရွက်စာတမ်းများ အပါအဝင် အချက်အလက်အများအပြားကို စုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။

၂၁။ ယန္တရားသည် ရခိုင်ပြည်နယ်၏ အခြေအနေကို ဆက်လက်၍ သတိကြီးစွာ စောင့်ကြည့်နေ သည်။ ၎င်းတို့တွင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ကျန်ရှိနေသည့် ရိုဟင်ဂျာများ၏ အခြေအနေများလည်း ပါဝင်သည်။ အထူးသဖြင့်၊ ယန္တရားသည် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အတွင်း ရိုဟင်ဂျာများကို ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းမှု သိသိသာသာ တိုးမြှင့်လာခြင်းနှင့် သွားလာမှု ကန့်သတ်ချက်များ မြင့်တက်လာခြင်း သတင်းများကို အနီးကပ်စောင့်ကြည့်နေသည်။ ယန္တရားသည်မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ရက္ခိုင့် တပ်မတော် တို့ကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သောတိုက်ပွဲများနှင့် တင်းမာမှုများကြောင့်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အရပ်သား ပြည်သူ များအပေါ် သက်ရောက်မှုများကိုလည်း ဆက်လက်စောင့်ကြည့် လေ့လာနေသည်။

အထူးပြု စွမ်းဆောင်ရည်များ မြှင့်တင်ခြင်း

၂၂။ ယန္တရားက ဖော်ထုတ်စုဆောင်းထားသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ အဖြစ်အပျက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် မကြုံစဖူး များပြားသော အချက်အလက်များကြောင့် အပိုဆောင်း ဘတ်ဂျက်ငွေ အထောက်အပံ့ရရန် လိုအပ်ပြီး၊ ထိုဘတ်ဂျက်ဖြင့် အထူးပြုစွမ်းဆောင်ရည်များ ဖြည့်ဆည်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာ ဗီဒီယိုများ၊ ဓာတ်ပုံများ ၊ အင်တာနက်ပေါ်မှရသော ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များ စသည့် လူမှုကွန်ယက်ရင်းမြစ်များမှ စုဆောင်းရရှိလာသော အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို စုဆောင်းရန်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ရန်အပြင်၊ ငွေကြေးကဲ့သို့သော အထူးပြု အကြောင်းအရာ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းရန်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သော စွမ်းရည်များဖြည့်ဆည်းရန် ပါဝင်သည်။ လူမှုကွန်ယက်များမှ ရရှိသော အချက်အလက်များကို နိုင်ငံတကာ အကောင်းဆုံးကျင့်ထုံးများနှင့်အညီ စုဆောင်းပြီး ၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ စိစစ်သုံးသပ်ပြီးသောအဆိုပါ အချက်အလက်များသည်၊ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲခြင်းတွင် သက်သေ အထောက်အထား ပုံစံတစ်ခုအဖြစ် ပိုမိုလက်ခံမှုရှိလာပါသည်။ ဤအခြေအနေသည် ရာဇဝတ်မှု များ ဆက်လက်ကျူးလွန် ဖြစ်ပွားနေသည့် နယ်မြေကို ဝင်ရောက်ခွင့်မရသော ယန္တရားအတွက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြေသိမ့်မှု ဖြစ်စေသည်။

၂၃။ ယန္တရားသည် ပြီးခဲ့သောနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူမျိုးစုအသီးသီးနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာအလိုက် အစီရင်ခံစာများကို ပြင်ဆင်ရန်၊ သမိုင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူ အများအပြားကို တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ဤအစီရင်ခံစာများသည် ယန္တရား၏ မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်နားလည်မှု၊ သတိပြုမှုများကို နက်ရှိုင်းစေပြီး စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများကို အသိပညာပေးသည်။ ၎င်းပြင် ဤအစီရင်ခံစာများကို တောင်းခံလာသော တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများထံသို့လည်း မျှဝေနိုင်ပါသည်။

သက်သေများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု တိုးမြှင့်ခြင်း

၂၄။ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသော်လည်း၊ ပြီးခဲ့သောနှစ်အတွင်း ယန္တရားသည် သက်သေခံ အထောက်အထားများစုဆောင်းရန် အရှိန်မြှင့် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပြီး၊ သက်သေများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုကို သိသိသာသာ တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် အကြောင်းအရာနှင့် ခြုံငုံသိမြင်နိုင်သော အချက်အလက် ရရှိထားသူများ၊ ဆက်နွယ်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို အသေးစိတ်၊ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သိနားလည်ထားသော “အတွင်းလူ” များအပါအဝင် သက်သေအမျိုးမျိုးကို စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းများ လုပ်ခဲ့ပါသည်။ လုံခြုံသောဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းများကိုအသုံးပြု၍၊ ယန္တရားသည် ထိုသက်သေများထံမှ စာရွက်စာတမ်းအများအပြားအပြင် အသံဖိုင်များနှင့် ဗီဒီယိုဖိုင်များကိုပါ စုဆောင်း ထိန်းသိမ်းထားသည်။

၂၅။ လူချင်း တွေ့ဆုံပြောဆိုမှုများသည် အင်တာဗျူးမေးသူနှင့် သက်သေကြားတွင် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန် အကူအညီပေးပြီး၊ သက်သေမှ ပွင့်လင်းစွာ ပြောဆိုနိုင်ရန်နှင့် ၎င်းသည်

မည်သည့်ဖိအား၊ သို့မဟုတ် သြဇာလွှမ်းမိုးမှုအောက်တွင်မှ မရှိကြောင်း သိရှိရန် အကောင်းဆုံး အခြေအနေကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဤနည်းဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ စစ်မှန်မှုနှင့် လျှို့ဝှက်ထားမှုကို ရစေသည်။ လက်မှတ်ထိုး သက်သေထွက်ဆိုထားသော လူတွေ့အင်တာဗျူး များသည် အပြည့်စုံဆုံးနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရဆုံး အချက်အလက်များကို ရရှိရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဤထွက်ဆိုချက်များသည် နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် တင်ပြရန် ဖြစ်နိုင်သမျှ အမြင့်မားဆုံးသော တင်ပြခွင့်ကို ရရှိစေပါသည်။ ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအာဏာပိုင်များနှင့် အခြား ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ကူညီမှုအား ကျေးဇူးတင် အသိအမှတ် ပြုပါသည်။

၂၆။ သက်သေများ၊ အချက်အလက်ပေးသူများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရာတွင်၊ ယန္တရားသည် ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ယန္တရားဝန်ထမ်းများ နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံသော နည်းလမ်းဖြင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထို တွေ့ဆုံမှုမှ စုဆောင်းရရှိထားသည့် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များကို လျှို့ဝှက်ထား ရှိသည်။ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောသက်သေများကို ဖော်ထုတ်ရာတွင်၊ ယန္တရားသည် အမျိုးမျိုးသော အချက်များ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ လူတစ်ဦးချင်းစီကို ဂရုတစိုက်အကဲဖြတ်မှု လုပ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တစ်ဦးချင်း၏ သက်သေခံချက်တွင် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အကြောင်းအရာ ဆက်စပ်မှု၊ လူတစ်ဦး ချင်းစီ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့် သက်သေထွက်ခြင်းကြောင့် စိတ်ဒဏ်ရာ ပြန်လည်ရရှိစေမည့် အန္တရာယ်ကဲ့သို့ အချက်များ ကိုအကဲဖြတ်သည်။

အချက်အလက်နည်းပညာ အားသာချက် နှင့် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး

၂၇။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏များပြားလာနေသော အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို စုဆောင်းခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများ လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်အတွက် ၎င်း၏ သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာများ ဆက်လက်တိုးချဲ့ခဲ့သည်။ စုဆောင်းထားသော အချက် အလက်အများအပြားကို သိမ်းဆည်းနိုင်ရန်အတွက် ဒစ်ဂျစ်တယ် သိုလှောင်မှု စွမ်းရည်များ ဆက်လက်တိုးချဲ့ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ယန္တရားသည် ကုလသမဂ္ဂ စံနှုန်းများ၊ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အကောင်းဆုံး အလေ့အကျင့်များနှင့်အညီ၊ ၎င်း၏ အီလက်ထရွန်းနစ်နည်းဖြင့် သိမ်းဆည်းထားသော သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ကို ဆက်လက်မွမ်းမံခဲ့သည်။ ဤစနစ်တွင် သက်သေ အထောက်အထားများ စုဆောင်းခြင်း၊ စီမံခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်းအတွက် အချက်အလက်များ အစမှအဆုံး ပြည့်စုံအောင် စုစည်းခြင်း၊ အချက်အလက်ပေးသူများနှင့် သက်သေများကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အမှုတွဲစီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်နှင့် ယန္တရားမှ တခြားအဖွဲ့အစည်းများထံ မျှဝေထား သော အချက်အလက်များ ခြေရာခံခြင်းလုပ်ငန်းများကို ထောက်ကူပေးသည်။ သို့သော်လည်း ဒစ်ဂျစ်တယ် သတင်းအချက်အလက် အခင်းအကျင်း ဆက်လက်ပြောင်းလဲနေခြင်းနှင့် ယန္တရား၏ စုဆောင်းမှု ကြီးထွားလာခြင်းတို့ကြောင့်

စိန်ခေါ်မှုအသစ်များ အဆက်မပြတ် ပေါ်ပေါက် လာသည်။ ယန္တရားသည် ဤစိန်ခေါ်မှု အသစ်များကို လတ်တလော ဖြေရှင်းရုံသာမက ဒစ်ဂျစ်တယ် သတင်းအချက်အလက်များကို လက်ရှိနှင့် အနာဂတ်တွင်ပါ စီမံခန့်ခွဲ သုံးသပ်နိုင်ရန်၊ ခေတ်မီသည့် နည်းပညာသုံး ဖြေရှင်းနည်းများ ပေါင်းစပ်၍ အနာဂတ် အတွက်ပါ စဉ်းစားချဉ်းကပ်ထားသည်။

၂၈။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ ရုံးတွင်းစိစစ်သုံးသပ်မှုများအတွက် အဓိကသတင်းအချက်အလက် များကို ဘာသာပြန်ဆော့ဖ်ဝဲ အသုံးပြု၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခြင်းနှင့် ဤအချက်အလက်များ ကိုအသုံးပြုလိုသော သက်ဆိုင်ရာတရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော နိုင်ငံ၏ဘာသာစကားသို့ ပြန်ဆိုရန် ဖြစ်နိုင်ချေကို ရှာဖွေနေပါသည်။ အချက်အလက်များကို လူကိုယ်တိုင် ဘာသာပြန်ဆိုမှုမှာ ကုန်ကျစရိတ်ကြီးမားပြီး စွမ်းရည်အကန့်အသတ် ရှိသောကြောင့်၊ လက်ရှိတွင် ယန္တရားသည် စက်မှသင်ယူနိုင်စွမ်းရှိသော ဘာသာပြန်ဆော့ဖ်ဝဲကို စမ်းသပ်အသုံးပြုနေသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာ ဘာသာသို့ပြန်ဆိုနိုင်သော ဘာသာပြန်ဆော့ဖ်ဝဲလ် မရှိသေးသောကြောင့်၊ ယန္တရားသည် မြန်မာ ဘာသာဖြင့် စုဆောင်းထားသော သန်းပေါင်းများစွာသော အချက်အလက်များကို စက်ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်စေရေး ဖြစ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေပါသည်။

၂၉။ အချက်အလက် သိုလှောင်မှုစနစ်နှင့် အသုံးပြုပစ္စည်းကိရိယာများကို ကာကွယ်ခြင်းသည် ယန္တရား၏ ဦးစားပေးဖြစ်သည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ယန္တရား၏ ဝန်ထမ်းများအပြင် အဓိကအားဖြင့် ယန္တရားနှင့် ဆက်သွယ်နေသော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို ကာကွယ် ပေးပါသည်။ ယန္တရားသည် အချက်အလက် လုံခြုံရေးနှင့် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေးအတွက် ၎င်း၏ နည်းစနစ်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကောင်းမွန်အောင် ဆက်လက်မွမ်းမံထားပြီး၊ အထောက် အထားများ၏ ခိုင်မာမှုနှင့် လိုအပ်သော ထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းများကို အကာအကွယ် ပေးထား သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်၊ ယန္တရား၏ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးစနစ် များအတွက် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အန္တရာယ်များနှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းကဲ့သို့ ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး စိန်ခေါ်မှုများကို အထူးသတိပြုမိသည်။ ထို့ကြောင့် ယန္တရားသည် ဤကိစ္စတွင် သတိထားအာရုံစိုက်မှုမြှင့်ထားပြီး၊ လိုအပ်သလို ထပ်ဆင့်ကာကွယ်မှုများနှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်မှု များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ယန္တရား၏ ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေးမူဘောင် သည်၊ အီလက်ထရွန်းနစ်စနစ်များအပြင် ဝန်ထမ်းများမှပါ ဆိုက်ဘာတိုက်ခိုက်မှုများကို ခုခံတုံ့ပြန် နိုင်စွမ်းရှိစေရန် စဉ်ဆက်မပြတ် သင်တန်းပေးခြင်းများကို ရုံးတွင်းမှစတင် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာခဲ့သည်။ သတင်းအချက်အလက်သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် နည်းပညာစနစ် အသစ်များအသုံးမပြုမီ အခြေခံအဆင့်တွင် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး အစီအမံများကို ထည့်သွင်း ထားပြီး အကောင်အထည်ဖော်ပါသည်။

B. သတင်းအချက်အလက် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် မျှဝေခြင်း

၃၀။ ယန္တရား၏ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းသည် ၎င်း၏များပြားသော အချက်အလက်နှင့် သက်သေအထောက်အထားများ စုဆောင်းမှုနှင့်အတူ လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲနေပါသည်။ ယနေ့အထိ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များနှင့် မျှဝေရန်အတွက် အချက်အလက်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ အတွဲပေါင်း ၆၇ ခုကျော်ကို ပြင်ဆင်ထားပြီး ၎င်း၏ စိစစ်သုံးသပ်မှုနည်းလမ်းနှင့် သုံးသပ်ချက်များကို အဆင့်မြှင့်တင်ရန် နည်းပညာများ အသုံးပြု ထားသည်။ အထူးသဖြင့် ယန္တရားသည် ကွန်ပျူတာအကူအညီဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုမှုများနှင့် ကွန်ပျူတာသုံး၍ ဆက်စပ်အကြောင်းအရာ စီမံခန့်ခွဲဖြေရှင်းမှုများ အပါအဝင်၊ ဒစ်ဂျစ်တယ် မီဒီယာဖိုင်များနှင့် ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များကို စိစစ်သုံးသပ်ရန်၊ အမျိုးအစားခွဲရန်၊ ဒေတာအများ အပြားတွင် ပုံစံတူမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ ရှာဖွေထုတ်ယူခြင်း စသည့် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော နယ်ပယ်များတွင် နည်းပညာစွမ်းရည်များကို အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ ဤနည်းပညာဖြင့်၊ စုဆောင်းထားသော ဒေတာအမြောက်အမြားကို စီမံခန့်ခွဲမှုရှိသော စွမ်းအားကောင်းသည့် ဒေတာဘေ့စ်ထဲတွင် ပေါင်းစည်းထားပြီး၊ ယန္တရား၏ စိစစ်သုံးသပ်မှုနှင့် ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း များကို အဆင့်မြင့်စေမည့် လက်တွေ့အသုံးကျသော အချက်အလက်များရရန် အသုံးပြုမည် ဖြစ်သည်။

အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

၃၁။ ယန္တရားသည် စုဆောင်းရရှိထားသော ကျယ်ပြန့်များပြားသော အချက်အလက်များ၏ အသေးစိတ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော စိစစ်သုံးသပ်မှုအတွက် နယ်ပယ်သစ်များနှင့် နည်းစနစ်သစ်များကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ဤသို့သော စိစစ်သုံးသပ်မှုများသည် လုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ခုကို ဝန်ဆောင်မှု ပေးသည် - ယန္တရား၏ လုပ်ဆောင်ဆဲ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို အသိပေးပြီး ရှေ့ဆက် လုပ်ဆောင် မှုပြုလုပ်နိုင်ရန် နှင့် တောင်းဆိုလာသော တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသူများကို မျှဝေရန် စိစစ်သုံးသပ်မှု စာတမ်း ပြုစုခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

ယန္တရားသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် နယ်ပယ်အတွင်းရှိ ယန္တရား၏ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသော အခြေအနေများနှင့် အဖြစ်အပျက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းအတွက် နယ်ပယ်များကို သတ်မှတ်ထားသည်တာ မက တထပ်တည်းကျ နေသောနေရာများ ၊ ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာအလိုက် နယ်ပယ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရန်အတွက် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

၃၂။ ၎င်းတို့တွင် ဆိုရှယ်မီဒီယာနှင့်ဆက်သွယ်ရေး အချက်အလက်များကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း အပြင် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ကွပ်ကဲမှုအဆင့်ဆင့်များ၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များ နှင့် အကျိုးစီးပွားအုပ်စုများကြားချိတ်ဆက်မှု၊ စုံစမ်းလိုသော နေရာများ၏ မြေပုံ

များ အပါအဝင် ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းဖြင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုနည်းပညာများ ပါဝင်သည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်တွင် လူမှုကွန်ယက်ရင်းမြစ်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက် များကို စုဆောင်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှု တိုးမြှင့်ခြင်းသည် စိစစ်သုံးသပ်မှု ရလဒ်များ မြှင့်တင်ရာတွင် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် ရိုဟင်ဂျာ ဘာသာကို ဘာသာပြန်ခြင်းနှင့် သက်သေအထောက်အထားများ သုံးသပ်ခြင်းအတွက် ၎င်း၏စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင် ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရှင်းလင်းစစ်ဆင်ရေးအပြီးတွင် ထွက်ပေါ် လာသော ရုပ်သံဖိုင် အများအပြားကို စိစစ်သုံးသပ်ရာတွင် အလွန်အရေးပါသည်။ ရှင်းလင်း စစ်ဆင်ရေးများ ဆောင်ရွက်မှုအတွင်း ရိုက်ကူးခဲ့သော လျှပ်တပြက်ဓာတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယို မှတ်တမ်းများနှင့် ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များ ဆက်စပ်လိုက်သောအခါ၊ အခင်းဖြစ်ပွားရာနေရာနှင့် သက်သေအထောက် အထားများကို အပြန်အလှန် ချိတ်ဆက်အတည်ပြုနိုင်သည်။

၃၃။ ယန္တရား၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာများကို အသုံးပြု ရန် ရည်မှန်းအားထုတ်မှုသည် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများအတွက်လည်း အကျိုးဝင်ပါသည်။ ယန္တရားသည် စနစ်တကျစုစည်းထားသော ဒေတာအစုံများပေါ်တွင် အဆင့်မြင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း ဆော့ဖ်ဝဲကို တပ်ဆင်သုံးဆွဲပြီး၊ အထောက်အထားများ စစ်ဆေးခြင်း၊ ကွာဟချက်များ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ အမျိုးအစားခွဲခြားအတွက် ကိုယ်ပိုင်ပလက်ဖောင်းတစ်ခုကို လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်အောင် လုပ်ဆောင်နေသည်။ ယန္တရားသည် ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များ၊ ဓာတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုများနှင့် သက်သေခံ အရင်းအမြစ်များ အပါအဝင်၊ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အထောက်အထားများကို နေရာဒေသနှင့် အချိန် ကာလအလိုက် ဖော်ပြနိုင်ပြီး၊ လုံခြုံမှုရှိသော အင်တာနက် အခြေပြုသိမ်းဆည်းခန်းရှိ အထောက် အထားများကို ပေါင်းစပ်ထားသော လမ်းပြအညွှန်း ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ တစ်ချိန် တည်းတွင်၊ ယန္တရားသည် အထူးသဖြင့် ဓာတ်ပုံများနှင့် ဗီဒီယိုများကို အလိုအလျောက်ရှာဖွေ ခြင်းနှင့် အမျိုးအစားခွဲခြားကဲ့သို့၊ အထောက်အထား များစွာထဲမှ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော အချက် အလက်များကို အလိုအလျောက် ထုတ်နှုတ်ပေးနိုင်သော ဆော့ဖ်ဝဲလ်တစ်ခုဖန်တီး၍ လူသားသဖွယ် စိစစ်သုံးသပ်မှုစွမ်းရည် မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် ကွန်ပျူတာ ရှေးရှုစီမံကိန်း တစ်ခုကို စတင်လုပ်ဆောင် နေပါသည်။

၃၄။ ဤစိစစ်သုံးသပ်မှုဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်များကို အယူအဆအရ ဦးတည်မှုထားရာတွင်၊ ယန္တရားသည် တရားစီရင်ခွင့်များမှ တောင်းဆိုလာသော လိုအပ်ချက်များကို အထောက်အကူပြုရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယန္တရားနှင့် အချက်အလက်မျှဝေသော တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်များ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အသုံးအဝင်ဆုံးဖြစ်မည့် စိစစ်သုံးသပ်မှုမျိုး အထူးပြု လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အကြံပြုချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား လုပ်ဆောင်ပါသည်။

**သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် တရားစီရင်ခွင့်ခွင့် အာဏာ ရှိသည့်အဖွဲ့အစည်းများကို
အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ မျှဝေခြင်း**

၃၅။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်းရှိ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသူများကို တရားစွဲလိုသော နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာတရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် အသုံးပြုရန်အတွက်၊ မျှဝေနိုင်သောအချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားပမာဏကို ဆက်လက် တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် ပြီးခဲ့သောနှစ်အတွင်း၊ တရားစီရင်ခွင့်များမှ တောင်းဆိုလာသော ဂြိုဟ်တုပုံရိပ်များ၊ မှတ်တမ်းများနှင့် သက်သေဆိုင်ရာ အထောက်အထားများကို မျှဝေခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်၊ နောင်လာမည့်နှစ်များအတွင်း ဤသို့မျှဝေမှုများ တိုးပွားလာစေရန် အခြေခံ အုတ်မြစ်များချပေးခဲ့သည်။ မျှဝေခြင်းလုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန်၊ ယန္တရားသည် အစည်းအဝေးနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးမှုများစွာကို မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့်အတူ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးများတွင် ၎င်းတို့၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု သို့မဟုတ် တရားစွဲခြင်းဆိုင်ရာ တိကျသော နယ်ပယ်များ၊ မတူညီသော အထောက်အထားများအလိုက် တင်သွင်းနိုင်မှုနှင့် အရေးပါမှု အတိုင်းအတာ၊ အသီးသီးသော တရားစီရင်ခွင့်များတွင်ကျင့်သုံးသော စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများ ပိုမိုနားလည်ရန်နှင့် ယန္တရားမှ သက်ဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပံ့ပိုးရာတွင် ခိုင်လုံသော အချက်အလက်များကို မည်သို့အကောင်းဆုံး ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည် အကြောင်းများ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

၃၆။ ယန္တရားသည် သီးခြားလွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို လုပ်ဆောင်နေသော မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်း၍၊ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သော သို့မဟုတ် အန္တရာယ် ကြုံလွယ်သော နှစ်နာသူများနှင့် သက်သေများကို တရားစီရင်ခွင့် အများအပြားမှ သက်သေ အင်တာဗျူးများအတွက် ချဉ်းကပ်ခြင်းမပြုကြစေရန် ယန္တရားမှ နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စွပ်စွဲထားသော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ လတ်တလော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများနှင့် တရားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အဆိုပါကိစ္စသည် အထူးအရေး ကြီးပါသည်။ ယန္တရားသည် သက်သေစစ်ဆေးမှုများ၊ ထွက်ဆိုချက်များနှင့် ဆက်စပ်အထောက် အထားများကို ဆက်လက်မျှဝေနိုင်ရန် သက်သေများထံ အသိပေး သဘောတူညီချက် ရယူရာတွင် ၎င်း၏နည်းစနစ်များကို ကောင်းစွာပြင်ဆင်ထားပါသည်။ ၎င်းတွင် တရားစီရင်ခွင့်များမှ တောင်းဆိုနိုင်သော ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောအသုံးပြုမှုနှင့် အချက်အလက်များဖော်ပြခြင်း နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သော ရှင်းလင်းသည့်အချက်အလက်များ မျှဝေခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ တဆက်တည်းတွင်၊ ယန္တရားသည် တရားစီရင်ခွင့်များက တောင်းဆိုလာသော အချက်အလက်များကို လုံခြုံစွာ မျှဝေရန်အတွက် ရုံးတွင်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အပြီးသတ်ရေးဆွဲခဲ့သည်။

၃၇။ ရိုဟင်ဂျာများအခြေအနေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အချိန်နှင့်အမျှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ၊ သို့မဟုတ် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် ယန္တရားသည်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံးနှင့် အနီးကပ်အချိန်ကိုက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်အတူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ တရားစီရင်မှုလုပ်ဆောင် နိုင်ရန် ဆက်လက်ကူညီနေပါသည်။ ယန္တရားသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တရားစီရင်ခွင့်အပေါ် အခြေပြု၍ ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများကို ပံ့ပိုးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အာဂျင်တီးနား တရားရေးအာဏာပိုင်များနှင့်လည်း ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယန္တရား သည် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် စွပ်စွဲထားသော ရာဇဝတ်မှုများအတွက် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံး တရားလိုရှေ့နေရုံးနှင့် ဆက်လက် မျှဝေပါသည်။ ထို့ပြင် ယန္တရားသည် သက်သေခံပစ္စည်းများ၊ ရုပ်သံများ၊ မှတ်တမ်းတင် ပစ္စည်းများ၊ စိစစ်သုံးသပ်ချက်များနှင့် ကျွမ်းကျင်သူအစီရင်ခံစာများအထိ မျှဝေနိုင်မည့် အခွင့်အရေးများကို ဆက်လက်ဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။ ဂမ်ဘီယာ နှင့် မြန်မာ အမှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုတားဆီးရေးနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးရေး သဘောတူစာချုပ်အောက်ရှိ ၎င်း၏တာဝန်ဝတ္တရားများကို ချိုးဖောက်သည်ဟု အခိုင်အမာဆိုထားသည့် ဂမ်ဘီယာနိုင်ငံက တင်သွင်းသည့် လျှောက်လွှာကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးက လက်ခံထားသည်။ ယန္တရားသည် သတင်းအချက်အလက်ပေးသူ(များ)၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက် ရရှိကြောင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ လုံခြုံရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိက အခွင့်အရေးများ မထိခိုက်စေကြောင်း သေချာ စေပြီးနောက်၊ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ဆက်လက်မျှဝေပါသည်။

C. ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အစီအမံများ နှင့် စံပြုပုံစံများ

၃၈။ အစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့စေမည့် အစီအစဉ်များ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင်များ သို့မဟုတ် နည်းလမ်းများကို ချမှတ်ရန် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ လုပ်ဆောင်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်သော ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို ပြင်းထန်စွာလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် ဤလုပ်ဆောင်သူများ၏ ကျယ်ပြန့်သော ကွန်ယက်နှင့် ထိတွေ့ လုပ်ဆောင် နိုင်မည့် အစီအစဉ်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဤကွန်ယက်တွင် ယန္တရား၏ အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သိမ်းဆည်းခြင်းတို့ကို ကူညီပေးသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း ၂၀၀ နီးပါး၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်များ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်သည်။ ဤကွန်ယက်၏ အများစုမှာ အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် မှတ်တမ်းတင်လုပ်ဆောင်သူများ ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှု များနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ၏ အဓိကအရင်းအမြစ် ဖြစ်ပါသည်။

၃၉။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ အခြား လုပ်ဆောင်သူများနှင့် လူချင်းတွေ့ဆုံသော အဆင့်မြင့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုများ ပြန်လည်စတင်ခြင်းသည် ဤအစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း ယန္တရား၏ အရေးပါ

သော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ အွန်လိုင်းမှ ဆက်သွယ်မှုများ ဆက်လက်ရှိသော်လည်း၊ အထူးသဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် လူ့ကိုယ်တွေ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ဦးတည်မှု နှင့် အလွှာပေါင်းစုံပါသော စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ယန္တရားသည် ၎င်းတို့၏နယ်မြေများတွင် အထောက်အထား စုဆောင်းခြင်းနှင့် သက်သေ အင်တာဗျူး လုပ်ခြင်း များတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ အဆင့်မြှင့် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၄၀။ ယန္တရားသည် မျက်မြင်သက်သေများ၊ နစ်နာသူများနှင့် အခြားသတင်းရင်းမြစ်များ လက်လှမ်းမီရန်နှင့် ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပွားသည်ဟု စွပ်စွဲခံရသော နေရာများသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိရန် မြန်မာအာဏာပိုင်များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းကို ဆက်လက်ရှာဖွေနေပါသည်။ ယန္တရားသည် နယ်မြေဝင်ရောက်ခွင့်နှင့် အစိုးရ သို့မဟုတ် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များထံမှ လက်ဝယ်ရှိသော သတင်းများရယူရန် မြန်မာအာဏာပိုင်များထံ တောင်းဆိုချက် ၁၀ မျိုး တောင်းဆိုထားသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ယန္တရားသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင်၊ အာရ်ကန် ရိုဟင်ဂျာ ကယ်တင်ရေး တပ်မတော်မှ ပြုလုပ်သည်ဟုဆိုသော တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပစ်မှတ်များနှင့် အသေအပျောက် အချက်အလက်များကို တောင်းခံခဲ့သည်။ ထိုတိုက်ခိုက်ခံရမှုကို ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရှင်းလင်းစစ်ဆင်ရေးများ မလုပ်ဆောင်မီ အချိန်ပိုင်းလေးတွင် မြန်မာအာဏာပိုင်များက ထုတ်ဖော် ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။ ယန္တရားသည် အကျဉ်းထောင်များနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး စခန်းများအပြင် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူများ နေထိုင်ရာနေရာများသို့လည်း ဝင်ရောက်ခွင့် တောင်းဆိုထားသည်။ ၎င်းပြင် ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံ ထုတ်ပြန်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ အာဏာပိုင် များထံ တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်ယနေ့အထိ အကျဉ်းချုပ် အချက်အလက်များကိုသာ ထုတ်ပြန် ထားသည်။

၄၁။ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီနှင့် အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက် များ နှင့်အညီ လက်ရှိမြန်မာအာဏာပိုင်များထံမှ သတင်းအချက်အလက်များကို ဆက်လက်ရှာဖွေ တောင်းဆိုသွားမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းများအတွက် အကန့်အသတ်မရှိ ဝင်ရောက်ခွင့်ပေးခြင်း အပါအဝင်၊ ယန္တရားနှင့် ပူးပေါင်းပြီး အဓိပ္ပါယ်ရှိရှိ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရန် မြန်မာနိုင်ငံကို တောင်းဆိုသည်။ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်ဖွယ်ရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးထံမှ သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း ဆက်လက်ရှာဖွေသွားမည် ဖြစ်သည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ် မှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များတွင် ပြစ်မှုမြောက်ခြင်းနှင့် ပြစ်မှုမမြောက်ခြင်း နှစ်မျိုးလုံးကို ရှာဖွေပါသည်။

၄၂။ ယန္တရားသည် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမို ထိရောက်စေရန် ဆက်လက်အားထုတ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏နယ်မြေများအတွင်း အထူးသဖြင့်၊ အထောက်အထားများစွာနှင့် သက်သေအများအပြားတည်ရှိရာ အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသအတွင်း၌၊ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းနှင့် သက်သေအင်တာဗျူးများ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ ယန္တရားသည် ၎င်းတို့၏နယ်မြေများတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင် နိုင်စေရန်၊ အထူးပြုဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးအကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မူဘောင်များစွာကို ချမှတ်ထားသည်။ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီနှင့် အထွေထွေညီလာခံတို့သည် ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရေး အတွက် အဆိုပါပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ အဓိကကျမှုကို စဉ်ဆက်မပြတ် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ဤသို့သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့်သာ ယန္တရားသည် အဖိုးတန်သော သက်သေများထံဝင်ရောက် နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး မှုခင်းတရားစွဲဆိုမှုအတွက် မြင့်မားသောစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် သက်သေခံ အထောက်အထားများကို၊ သက်သေများ၏ လုံခြုံရေးနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လွတ်လပ်ခွင့်များ မထိခိုက်စေပဲ စုဆောင်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ သက်သေများကို ကာကွယ်ရန်၊ ပံ့ပိုးကူညီမှုများ အဆင်ပြေစေရန်နှင့် ယန္တရားနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် လက်တုံ့ပြန်မှုများကို တားဆီးရန် အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုလည်း လိုအပ်ပါသည်။

၄၃။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆောင်ရွက်ရန်၊ နယ်မြေအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံအများအပြားနှင့် ဆွေးနွေးမှုများမှာ နှောင့်နှေးနေပါသည်။ ယင်းသည် ကြီးလေးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဖြစ်ရပ်များကို မျက်မြင် တွေ့ရှိသူများ သို့မဟုတ် တွေ့ကြုံခဲ့ရသူများထံမှ ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုး ထွက်ဆိုချက်များ ရယူနိုင်သည့် စွမ်းရည်ကို သိသိသာသာ အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။ မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ဆုံမေးမြန်း မှုများတွင် လေ့ကျင့်ထားပြီး အတွေ့အကြုံရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများမှ ရရှိသော လက်မှတ်ရေးထိုး ထားသည့် အသေးစိတ် သက်သေထွက်ဆိုချက်များသည်၊ ယန္တရားမှ တရားရေး အာဏာပိုင်များ နှင့် မျှဝေရန်ရည်ရွယ်ထားသော အရေးကြီးဆုံး အချက်အလက်များဖြစ်သည်။ သို့မှသာ အမှန် တရားကို ရှာဖွေရာတွင် အကောင်းဆုံးသော အထောက်အထားများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ခုံရုံးနှင့် အာဂျင်တီးနားတရားရုံးမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နေပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ တရားစီရင်မှုများသည် ကောင်းမွန်စွာ တိုးတက် နေပါသည်။ ယန္တရားသည် ဤအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မျှဝေခြင်းအတွက် အထောက်အထားများကို စုဆောင်းခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ရန် အချိန်အကန့်အသတ်မဲ့ရနေခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အောင်မြင်ရန်၊ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ အားလုံးထံမှ လိုအပ်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရယူရေးကြိုးပမ်းမှုများ နှစ်ဆတိုးလုပ်မည် ဖြစ်သည်။

၄၄။ ယန္တရားသည် ကုလသမဂ္ဂဌာနချုပ်နှင့် ၎င်း၏ သက်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ရုံးများတွင် ကွဲပြားသော ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းမှုကို အလွန်အလေးအမြတ်ထားပါသည်။ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ အစည်း အသီးသီးနှင့် ပုံမှန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး၊ ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းများနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး အသုံးဝင်သော ၎င်းတို့၏ အသိပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို အသုံးပြုပါသည်။ ယန္တရားသည် လုံခြုံရေး လိုအပ်ချက်များနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ ကူညီမှုတို့ အပါအဝင် ဌာနချုပ်ရုံးနှင့် နယ်ပယ် ရုံးများ၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးရုံးနှင့် အခြားကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း များမှ ပေးသော အထွေထွေပံ့ပိုးကူညီမှုများမှလည်း အကျိုးခံစားရပါသည်။ ယန္တရား၏ အကူအညီ တောင်းခံမှုများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းမပြုရသေးသည့် အခြားကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကို ရယူရန်လည်း ဆက်လက်ကြိုးပမ်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

၄၅။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် မူဝါဒဘောင်များ ရင့်သန်လာသည်နှင့်အမျှ၊ ယန္တရားသည် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ သက်ဆိုင်ရာလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့်အညီ ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် အလေ့အကျင့်ကောင်းများမှ သင်ယူရန် နိုင်ငံတကာတရားရုံးများ၊ အခြားသော နိုင်ငံတကာ တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများနှင့်လည်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါသည်။ ယန္တရားသည် ဝန်ထမ်းလေ့ကျင့်ရေး သင်တန်း၊ ဥပဒေရေးရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာစနစ်များနှင့် ဒေတာ စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ အပါအဝင် စိတ်ဝင်စားမှုတူရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အနီးကပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

D. သက်ဆိုင်ရာပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အများပြည်သူသို့ ကမ်းလှမ်းဆက်သွယ်မှု

၄၆။ နစ်နာသူများ၊ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက် သူများထံ ကမ်းလှမ်းဆက်သွယ်ခြင်းသည် ယန္တရား၏ ဦးစားပေးလုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ ဤဆက်သွယ်မှုတွင် ယန္တရား၏ ရှုပ်ထွေးသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို သတိပြုမိစေရန်နှင့်၊ ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်မှု နည်းလမ်းများကိုရှင်းပြကာ၊ ထိုလုပ်ဆောင်မှုများမှ မျှော်လင့်နိုင်သည့်အရာ နှင့် မမျှော်လင့်နိုင်သည့် အရာများကို ရှင်းလင်းပြောကြားပါသည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းတွင် ဆက်စပ်ပါဝင်သည့် မတူကွဲပြားသော အသိုက်အဝန်းများစွာနှင့် ထိတွေ့ဆက်သွယ်ရန် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးပမ်းပါသည်။ ဤသို့ ပုံမှန်ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းအပြင် လျှို့ဝှက်လမ်းကြောင်းများမှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်မှုများသည် ယုံကြည်စိတ်ချရသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ထူထောင်ရန်နှင့် လုပ်ဆောင်ဆဲဆွေးနွေးမှုများ မြှင့်တင်ရန် အတွက် အထောက်အကူ ပြုပါသည်။

၄၇။ ကိုဗစ်-၁၉ ခရီးသွားလာမှု ကန့်သတ်ချက်များ ဖြေလျှော့သွားခြင်းဖြင့်၊ ယန္တရားသည် လူကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ ဆက်သွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်စတင်နိုင်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့်၊ ယန္တရားအကြီးအကဲ ဦးဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းမှစ၍

ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံသို့ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် သွားရောက်ခဲ့သည်။ အစိုးရ အာဏာပိုင်များနှင့်တွေ့ဆုံပြီး၊ ယန္တရားနှင့် ဆက်လက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးတို့ကို ဆွေးနွေးခြင်းအပြင်၊ ယန္တရား အကြီးအကဲသည် ကော့ဘဇား တွင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် ရိုဟင်ဂျာ ကိုယ်စားလှယ် ၁၅၀ ကျော်နှင့် အပြန်အလှန် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ယန္တရား၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လုပ်နည်းကိုင်နည်းများအကြောင်း ရှင်းပြပေးခဲ့သည်။ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့သည် သက်ဆိုင်ရာ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး၊ ယန္တရားအကြီးအကဲသည် ကော့ဘဇားအခြေစိုက် ရိုဟင်ဂျာဘာသာ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ဌာန တစ်ခုနှင့် အင်တာဗျူး လုပ်ကာ အဆိုပါဒေသအတွင်း အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ ရိုဟင်ဂျာ သောတရှင်ထံ တတ်နိုင်သမျှ သတင်းစကား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောက်ရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤသတင်းစကားတွင်၊ ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် ရိုဟင်ဂျာလူထုများမှ မြင်တွေ့ မျှော်လင့်နိုင်သည့်အရာကို အသိပေးရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ပိုမိုအရေးကြီးသည့် သတင်းစကားမှာ ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြင်ပတွင် ရှိပြီး လက်တွေ့ကျကျသော မျှော်လင့်ချက်များကို ရှင်းပြပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နစ်နာသူအုပ်စုများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများမှတစ်ဆင့် ယန္တရားသည် ၎င်းတို့၏ဆန္ဒများနှင့် စိုးရိမ်မှုများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ နားလည်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ ထပ်ခါတလဲလဲ ပြောကြသည်မှာ ဒုက္ခသည်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နေရပ်များသို့ဘေးကင်း လုံခြုံစွာ ပြန်လာနိုင်ခွင့် အခြေအနေများကို မျှော်လင့်နေကြကြောင်း ပြောဆိုချက် ဖြစ်သည်။

၄၈။ ယန္တရား၏ ဝတ်ဆိုင်သည် အချိန်ကိုက် သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် မကြာခဏ မေးလေ့ရှိသောမေးခွန်းများကို ဖြေကြားပေးရန် အလွန်အကျိုးသက်ရောက်သောနေရာ အဖြစ် အထင်အရှား ရှိနေသည်။ အင်္ဂလိပ် နှင့် မြန်မာ နှစ်ဘာသာသုံးခြင်းဖြင့် ပရိသတ်အများအပြား ထံ ရောက်ရန် ဖြန့်ကျက်ထားသည်။ ဝတ်ဆိုင်တွင် ရိုဟင်ဂျာဘာသာစကားဖြင့် ပြောကြားသော အချက်အလက်များလည်း ပါဝင်သည်။ ယန္တရားသည် တစ်နှစ်လျှင်သုံးကြိမ်ခန့်ထုတ်သည့် သတင်း ထုတ်ပြန်ချက်တွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးရသတင်းများနှင့် ကမ်းလှမ်းဆက်သွယ်ရန် အားထုတ်မှုများကို အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့ကို ဝတ်ဆိုင်တွင် တင်ထားပြီး အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားသော အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူ များမှ ယန္တရား၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို သတိပြုမိစေရန် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြန့်ဝေထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း နေသူများသာမက ပြည်ပရောက်မြန်မာ အသိုင်းအဝိုင်းကပါ၊ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုနေသော ဆိုရှယ်မီဒီယာ ပလက်ဖောင်းများသည် သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေရန်အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော လမ်းကြောင်းဖြစ်သည်။ ယန္တရား၏ ဖေ့စ်ဘွတ်စာမျက်နှာတွင် ဝင်ကြည့်ရန် လုပ်ထားသူပေါင်း ၇၀,၀၀၀ ကျော်မှ ယန္တရား၏ သတင်းစကားများကို တခြားသော နေရာများသို့ ပြန့်နှံ့ရန် ထပ်ဆင့်ဖြန့်ချိပေးသည်။ ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်သည် ရှုပ်ထွေးပြီး၊ ၎င်း၏ အဓိကပရိသတ်များသည် စာတတ်မြောက်မှုအဆင့်အမျိုးမျိုး၊ ဘာသာစကား အမျိုးမျိုး ကွဲပြားသောကြောင့် ယန္တရားနှင့် ပတ်သက်သည့်အချက်အလက်များကို နားလည်ရ

လွယ်ရန်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများတွင် အလွယ်တကူ မျှဝေနိုင်ရန် အရေးကြီး ပါသည်။ လာမည့်အစီရင်ခံစာကာလတွင် ယန္တရားသည် ၎င်း၏ သတင်းစကားပေးခြင်းကို ရိုးရှင်း စေပြီး၊ အကြောင်းအရာများကို အလွယ်တကူကြည့်နိုင်၊ အမှတ်ရနိုင်၊ မျှဝေနိုင်စေရန် အရပ် အသံ ပုံစံများဖြင့် တင်ပြဖို့ ရှိပါမည်။

၄၉။ ယန္တရားသည် အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူကိုယ်တိုင်တွေ့ခြင်းအပြင် အင်တာ နက်မှတ်ဆင့်တွေ့ဆုံခြင်းများကို အားတက်သရော ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းသည် လုပ်ဆောင်ဆဲ ဆွေးနွေးမှုများကို လွယ်ကူချောမွေ့စေ၍ ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အကြောင်း နားလည်မှု တိုးပွားစေ ပြီး၊ ယန္တရား၏လုပ်ငန်းအပေါ် ယုံကြည်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးမြှင့်စေပါသည်။ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော ခေါင်းစဉ်များဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ စီစဉ်သည့်အခမ်းအနားများတွင်လည်း ပါဝင် ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် ပါဝင်ပက်သက်သူများ၊ ယန္တရားဝန်ထမ်းများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ပေးပို့ ထားသော အချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်မှုများကို လျှို့ဝှက်ထားရေးအတွက်၊ လုံခြုံသော ဆက်သွယ်ရေး နည်းလမ်းများ၏ အရေးပါမှုကို အသိပေးရန် လူမှုဆက်သွယ်ရေးပလက်ဖောင်း ကို ဆက်လက်အသုံးပြုခဲ့သည်။

၅၀။ ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းများကို သတင်းမီဒီယာနှင့် အများပြည်သူများမှ စိတ်ဝင်စားမှုများ ဆက်လက်ရှိနေသည်။ အင်တာဗျူးများ၊ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ၊ ကြေငြာချက်များနှင့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများသည် လွှမ်းမိုးမှုရှိသော နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်း နှင့် ကမ္ဘာ့မီဒီယာများမှ ပုံမှန် သတင်းယူမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း တိုင်းရင်းဘာသာစကားသုံး သတင်းမီဒီယာများမှလည်း ပါဝင်သတင်းယူခြင်းဖြင့်၊ ကျယ်ပြန့်သော ပရိသတ်များထံ ရောက်ရှိ စေသည်။ အထူးသဖြင့်၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် နယူးယောက်၌ပြုလုပ်သော ယန္တရား အကြီးအကဲ၏ ကုလသမဂ္ဂသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ခုတွင်၊ ကမ္ဘာ့သတင်းအေဂျင်စီများ နှင့် ထိပ်တန်းမီဒီယာများမှ အပြုသဘောဆောင်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ယန္တရား၏သတင်းများ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြခဲ့သည်။

IV. လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေး နှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှု

၅၁။ လက်ရှိလေးနှစ်မြောက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စတင်သည်နှင့်အမျှ၊ ယန္တရားသည်၎င်း၏ ပင်မ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး စနစ်များ ပြည့်စုံအောင်တည်ဆောက်မှုတွင် အရေးကြီးသော တိုးတက်မှုကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုစနစ် များတွင် သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာများ၊ သက်သေနှင့် နစ်နာသူ များအား ကာကွယ်ထောက်ပံ့ခြင်း၊ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာနှင့် ဘာသာစကားကူညီသူများ အပါအဝင် ဝန်ထမ်း ခန့်ခြင်း ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည်။

နည်းပညာနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံ

၅၂။ အစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း၊ ယန္တရားသည် စုဆောင်းရရှိသည့် အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများကို ကိုင်တွယ်ရန်အတွက် ၎င်း၏ အဓိကအထူးပြုနည်းပညာနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများကို ခိုင်မာအောင် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ သို့လှောင်ထားသော အချက်အလက်များအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများ လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် နောက်ထပ် လိုအပ်သော ဆော့ဖ်ဝဲလ်နှင့် စက်ကိရိယာများကို ဆက်လက်ရယူပြီး လည်ပတ် လုပ်ဆောင်နေပါသည်။ ယန္တရားသည် ကုလသမဂ္ဂ ကွန်ပျူတာဒေတာဌာနများ နှင့် ပူးပေါင်း၍ ၎င်း၏ များပြားလှသော သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဒေတာများကို စုဆောင်း ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ရန်၊ ဝေးလံခေါင်သီသောနေရာများမှပါ လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်၊ ရှိပြီးသား ကိရိယာများနှင့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန်လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ယန္တရားသည် ဆိုရှယ် မီဒီယာနှင့် မက်ဆေ့ချ်ပို့သည့်အက်ပ်ပလီကေးရှင်း အမျိုးမျိုးမှ အချက်အလက်များကို ထုတ်နှုတ် ထိန်းသိမ်းရန်၊ ကိုယ်ပိုင်စနစ်တစ်ခုကို ချမှတ်သုံးဆွဲထားသည်။ ထို့အပြင်၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ သိပ္ပံနည်းကျ မှုခင်းစစ်ဆေးမှု စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် လုံခြုံသောအင်တာနက် အခြေပြုသိမ်းဆည်းခန်းများစွာဝယ်ယူထားသည်။ ဤဖြေရှင်းနည်းများနှင့် ပလက်ဖောင်းများ သည် ယခင်က မလုပ်နိုင်ခဲ့သောဒေတာပမာဏကို စုဆောင်းခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းများ လုပ်နိုင် စေသည်။ ယန္တရားသည် လူကိုယ်တိုင် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းများ ပြန်လည်စတင်လာသည် နှင့်အမျှ သတင်းအချက်အလက် နည်းပညာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် လုံခြုံရေးတို့သည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်။ ထိုမှသာ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အဖွဲ့များသည် ယန္တရား၏ အီလက်ထရွန်နစ်စနစ်ဖြင့် သိမ်းဆည်းထားသော အချက်အလက်များနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအား လုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ လျှို့ဝှက်ထားမှု၊ လုံခြုံမှု တို့နှင့်အညီ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ ဆက်သွယ်ပြောဆို သုံးစွဲနိုင်မည်။ ယင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ငန်းခွင် ခရီးသွားလာမှုများကို ပံ့ပိုးပေးရန်အတွက်၊ ခရီးသွားအသုံးဆောင်ကိရိယာ များနှင့် ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာများကိုလည်း ဝယ်ယူခဲ့သည်။

သက်သေများအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပံ့ပိုးမှု

၅၃။ ယန္တရားသည် ထိလွယ်ခိုက်လွယ်သော သက်သေများအား ကာကွယ်ရန်နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီမှုများရရှိစေရန်၊ ၎င်း၏ သက်သေခံများအား ပံ့ပိုးမှုနှင့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်စွမ်းများကို ပိုမိုတိုးမြှင့် ထားသည်။ ဤသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် နစ်နာသူ/အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ ဗဟိုပြုသောချဉ်းကပ်မှုနည်းအတိုင်း လုပ်ဆောင်သည်။ ယန္တရားသည် အထူးသဖြင့် နစ်နာသူ အသိုင်းအဝိုင်း ကြားတွင် မျက်မြင်သက်သေများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက် ထားသောကြောင့်၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများသည် မှုခင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းတွင် အမြင့်ဆုံးစံချိန် စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီအောင် အသေးစိတ်သက်သေအထောက်အထားများ စုဆောင်းရန် စိန်ခေါ်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် ၊ စိတ်ဒဏ်ရာရနေသော သက်သေများကို ယန္တရားနှင့် မတွေ့ဆုံမီ၊ တွေ့နေစဉ် နှင့် တွေ့ဆုံမှုအပြီး လိုအပ်သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရရှိရန် လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ဤသို့ သက်သေပံ့ပိုးမှုစွမ်းရည်ကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့်၊ သက်သေများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုတွင် အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူ ဗဟိုပြုချဉ်းကပ်နည်းကို ကျင့်သုံး နိုင်စေသည်။ အခြားသော နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုယန္တရားများ၏ အကောင်းဆုံး အလေ့အကျင့်များကို လေ့လာပြီး၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ဆောင်ချက် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီ မည့် သက်သေခံ အကာအကွယ်ပေးရေးနှင့် ပံ့ပိုးရေးအကူအညီများ၊ စံချိန်စံညွှန်းကိုက်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ မတူညီသော ဒေသများရှိ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး လုပ်ငန်းများအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရာတွင်၊ ယန္တရားသည် လုံခြုံသော ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံမှု များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံသောသက်သေများကို နောက်ဆက်တွဲ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရေးအတွက် တခြား ကူညီနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းများဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးစေရန် မြေပြင်ရှိမိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် အတူ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

၅၄။ ယန္တရားသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားမိတ်ဖက်အဖွဲ့များမှ ရနိုင်သော အကူအညီများ အပေါ် အခြေခံ၍ ၎င်းမှထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်မှုပေးနိုင်ရန် သက်သေ ကာကွယ်မှုဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သောချဉ်းကပ်နည်းကိုလည်း ဖော်ဆောင်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးအနေ နှင့်၊ ယန္တရား၏ အကန့်အသတ်ရှိသော စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖြည့်တင်းရန်၊ ယန္တရားသည် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာနှင့်/သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကူအညီလိုအပ်သော သက်သေများကို အရည် အချင်း ပြည့်မီသော ကုသမှုပေးနိုင်သူများထံ လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန်နှင့်၊ သက်သေများ သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်ပေးသူများတွင် ကျရောက်နိုင်သည့် အန္တရာယ်အတွက် လိုအပ်သော ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးနိုင်ရန်၊ ယန္တရားသည် ဘတ်ဂျတ်ငွေရင်းမြစ်များ စုဆောင်း လျက်ရှိသည်။

ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုံခြုံရေး

၅၅။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ငန်းဆောင်တာများတွင် ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးလိုအပ်ချက် များနှင့် ကဏ္ဍအားလုံး ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုများကို ပေါင်းစပ်ထားသည်။ ယန္တရား၏ လုံခြုံရေး ညှိနှိုင်းမှု အရာရှိသည် ယန္တရား၏ စုဆောင်းခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် မျှဝေခြင်းလုပ်ငန်းများ အားလုံးရှိ ဝန်ထမ်းများကို ကူညီပံ့ပိုးသည်။ ယန္တရား၏ အနာဂတ် ခရီးသွားမစ်ရှင် စီစဉ်ဆောင်ရွက် မှုများကို ပံ့ပိုးကူညီရန်အတွက်၊ ကုလသမဂ္ဂစနစ်တွင်း အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားသော လုံခြုံရေး ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများထံ ခိုင်မာသောဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ထူထောင်ထားသည်။ ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးဆောင်ရွက်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရာတွင်၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် မစ်ရှင်များနှင့်ဆက်စပ်နေသော ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် အန္တရာယ် များကို ခွဲခြားသတ်မှတ်သော အကဲဖြတ်မှုများ လုပ်ဆောင်သည်။ ၎င်းပြင် ခရီးသွားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော နည်းပညာဆိုင်ရာကြီးကြပ်မှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုရယူခြင်း၊ မစ်ရှင်ခြေရာခံခြင်း၊ ခရီးသွားခြင်းအတွက် ရုံးတွင်းလုံခြုံရေးကင်းရှင်းမှု ခွင့်ပြုချက် စနစ်ထားရှိခြင်း၊ ဆေးဘက်

ဆိုင်ရာ အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး အပါအဝင်၊ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု များကို ပြင်ဆင်ထားသည်။

ဝန်ထမ်းများနှင့် အထူးပြု စွမ်းရည်များ

၅၆။ ဝန်ထမ်းအင်အား အပြည့်နီးပါးရှိလာနေသော ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ငန်းစဉ်အချိန်ဇယား၊ ခိုင်မာသောဗျူဟာနှင့်အညီ၊ ဝန်ထမ်းများကို အလျင်အမြန် ခန့်ထားနိုင်ရန် အစီရင်ခံသည့်ကာလ အတွင်း ကြိုးပမ်းမှုများကို နှစ်ဆတိုး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် မှုခင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများတွင် အထူးပြုကျွမ်းကျင်မှု အမျိုးမျိုးရှိသော ဝန်ထမ်းခေါ်ယူမှုကို ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ လုပ်ငန်းတာဝန် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ၊ မတူညီသော ဥပဒေထုံးတမ်း စဉ်လာများ၊ နေရာဒေသကွဲပြားမှု၊ ကျား-မရေးရာ ဟန်ချက်ညီမှု၊ ဒေသကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သက်ဆိုင် ရာ ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ယန္တရားသည် အထူးသဖြင့် လူမှုကွန်ယက် အရင်းအမြစ်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အချက် အလက်များ စုဆောင်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း၊ လိုင်နှင့်ကျား-မ အခြေပြု ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ကလေးများအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း ကဲ့သို့သော အထူးပြု နယ်ပယ်များတွင် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များကို ပိုမိုမြှင့်တင်ထားသည်။

၅၇။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏စုဆောင်းမှုနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်တိုးချဲ့ ရာတွင်၊ လက်ဝယ်ရရှိသော အချက်အလက်နှင့် အထောက်အထားများ၌၊ အထူးသဖြင့် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် အသုံးပြုသော ဘာသာစကားအမျိုးမျိုး ပါဝင်သောကြောင့်၊ ဘာသာစကား လိုအပ်ချက် စိန်ခေါ်မှုများ ပိုမိုမြင့်မားလာသည်။ ဤစိန်ခေါ်မှုများကို တုံ့ပြန်ရန်အတွက်၊ ယန္တရား၏ ဘာသာ စကားစွမ်းရည်ပံ့ပိုးမှု တိုးမြှင့်ရန် ခိုင်မာသော ခြေလှမ်းများ စတင်ထားပြီး၊ မည်သည့်ဘာသာ စကား ပံ့ပိုးမှုသည် အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်၊ ဘာသာစကားလိုအပ် ချက်များကို အဆက်မပြတ် အကဲဖြတ်နေသည်။ ဖြစ်နိုင်လျှင် စက်-သင်ယူမှု ဘာသာပြန် နည်းလမ်း အပါအဝင် ဆန်းသစ်သောနည်းပညာဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းချက်များကို အသုံးပြုပါမည်။ ယန္တရားသည် စုံစမ်း စစ်ဆေးရေးမစ်ရှင်များနှင့် အခြားလုပ်ဆောင်မှုများကို အထောက်အကူ ပြုရန်အတွက် ၎င်း၏ ရုံးတွင်းစကားပြန်ဆိုမှု နှင့် ဘာသာပြန်စွမ်းရည်များ ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် ကြိုးပမ်း လျက်ရှိသည်။

၅၈။ ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းမှု အခြေခံအုတ်မြစ်သည် ကျယ်ပြန့်သော လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လွှမ်းခြုံထားသော အခြေခံမူဝါဒများ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းများတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု၊ သတင်း အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် နည်းပညာ၊ အရေးကြီးအချက်အလက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြား သတ်မှတ်ခြင်း၊ မစ်ရှင်အစီအစဉ် ပံ့ပိုးမှု၊ သက်သေကာကွယ် ပံ့ပိုးမှု၊ လုံခြုံရေး နှင့်အုပ်ချုပ်ရေး များပါဝင်သည်။ ဤမူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ယန္တရား၏ လုပ်ဆောင်ချက်တိုင်းကို

တာဝန်ယူမှုနှင့် ရှေ့နောက်ညီသောလုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်စေရန် ကောင်းမွန်စွာပေါင်းစပ်ထားသော နည်းစနစ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ ယန္တရားသည် အခြားသော အလားတူ နိုင်ငံတကာတာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ၏ ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များကိုလေ့လာပြီး မိမိအခြေအနေနှင့် ဆက်စပ် အသုံးပြုနိုင်မည့် အကြောင်းအရာများကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ထားသည်။

V. စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ထပ်လောင်းပံ့ပိုးရမည့် နေရာများ

၅၉။ ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်လုပ်ဆောင်သူများ၏ အပြည့်အဝပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံရေးများ လိုအပ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ယန္တရား၏ အကောင်အထည်ခိုင်မာသောလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နေရာအသီးသီးမှ သက်သေများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ သိမ်းဆည်းထားရှိသော အဖိုးတန် မှုခင်းဆိုင်ရာသက်သေခံချက် ပမာဏ တိုးမြှင့်ခြင်းများဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ သို့မှသာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံး၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ဌာန များ၏ လုပ်ဆောင်ဆဲ တရားစွဲဆိုမှုများအတွက် ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတိုင်း ပို၍ပါဝင် ကူညီ နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၆၀။ သတင်းအချက်အလက်ပေးသူနှင့် သက်သေအများစုတည်ရှိရာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ အထူး သဖြင့်၊ အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသရှိနယ်မြေများတွင်၊ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်မှုနှင့် သက်သေများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် ယန္တရား၏လုပ်ဆောင်နိုင်မှုစွမ်းရည်ကို သက်ရောက်နေသည့် လက်ရှိစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားရန် အထူးလိုအပ်ပါသည်။ မြန်မာအာဏာ ပိုင်များသည် ယန္တရား၏နိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်ကို တစိုက်မတ်မတ် ငြင်းဆိုထားပြီး၊ နိုင်ငံတွင်းရှိ ရာဇဝတ်မှု များ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်နေရာများသို့ ကွင်းဆင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို တားဆီးထားသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေတွင်၊ အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုသည် ယန္တရား၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ အောင်မြင်ရန်အတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်၊ နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံ တကာ၏ မြန်ဆန်သောတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုနှင့်အတူ ရှုပ်ထွေးသော အပြန်အလှန်သက်ရောက် မှုများသည် စိန်ခေါ်မှုများအတွက် ထပ်မံတိုးလာစေသည်။

၆၁။ ထို့အပြင် ယန္တရား၏လုပ်ဆောင်မှုများကို အခိုင်အမာထောက်ခံပေးထားသော နိုင်ငံများ သည်ပင်၊ ၎င်းတို့ နယ်မြေများအတွင်းဝင်ရောက်မှု လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်အတွက် ၎င်းတို့ ပြည်တွင်း ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းစည်းမျဉ်းများက အမြဲတမ်းအဆင်သင့်ရှိမနေပါ။ ယန္တရားနှင့်အတူ လက်ရှိ ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအများအပြားတို့၏ သက်ဆိုင်ရာဥပဒေရေးရာပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု မူဘောင်များကို အချိန်မီ အမြန်လက်ခံအတည်ပြုရန် ကတိပြုမှုများကို မိမိတို့ ကြိုဆို ပါသည်။ ယန္တရားသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့၏ လက်တွေ့ကျပြီး ခိုင်မာထက်သန်သော ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို

အလွန်တန်ဖိုးထားသော်လည်း၊ ကောင်စီမှချမှတ်ပြီး အထွေထွေညီလာခံမှ အတည်ပြုထားသော ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံး၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပို၍ လိုအပ်ပါသည်။ လာမည့်အစီရင်ခံစာကာလ အတွင်းတွင်၊ ယန္တရားသည် သတင်းအချက်အလက်နှင့် သက်သေများရယူရန်အတွက် ပိုမိုများပြားသောနယ်မြေများသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်၊ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းစေရေး ကြိုးပမ်းမှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ရှာရာတွင် မြန်မာအာဏာပိုင်များနှင့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်ရန်ကြိုးပမ်းမှုများ စနစ်တကျ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၆၂။ ယန္တရားသည် သက်သေများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုအဆင့် သိသိသာသာ မြင့်တက်လာသည်နှင့်အမျှ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သက်သေများ၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးသည် အစီရင်ခံစာညီလာခံကာလအတွင်း အဓိက စိုးရန်စရာ ကိစ္စရပ် ဖြစ်လာသည်။ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်းရှိ ရာဇဝတ်မှုများ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် ယုံကြည်ရသော သတင်းအချက်အလက်ရှိသည့် အလားအလာရှိသော သက်သေများစွာနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ သို့သော်၊ အကောင်းဆုံးနှင့် အရေးကြီးဆုံးသော အထောက်အထားသည် “အတွင်းလူများ” ဟုခေါ်သော သက်သေအမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ သက်သေအချို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကြီးလေးသော နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ခံမှုရှိစေရန် ကြိုးပမ်းမှုအတွက် အလွန်တန်ဖိုးရှိသော သူများဖြစ်ပြီး၊ ဤသက်သေများသည် အလွန်ကြီးမားသော အန္တရာယ် ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ ယန္တရားသည် သက်သေများအတွက် အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ ကျယ်ပြန့်သော ချဉ်းကပ်မှုတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲ၍၊ လုံခြုံပြီး အရည်အသွေးကောင်းမွန်သော ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ညှိနှိုင်းဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက်၊ လက်ရှိ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသောနိုင်ငံများအပြင် အခြားနိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သောနိုင်ငံများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုသည် အဆိုပါကြိုးပမ်းမှုများ၏ အောင်မြင်မှုအတွက် အဆုံးအဖြတ်ပေးသည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။

၆၃။ အလားတူပင်၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကိစ္စရပ်များတွင် လုပ်ဆောင်နေသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များအပြင်၊ ယန္တရားအား သတင်းအချက်အလက်ပေးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုမှာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ကူညီနိုင်သည့် ယန္တရား၏စွမ်းရည်အပေါ် ယုံကြည်မှုတိုးပွားလာစေရန်အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ တွေ့ဆုံမှုများသည် အရေးကြီးသောအချက်များဖြစ်သည်။ လူချင်း တွေ့ဆုံမှုကို တားမြစ်ထားသည့် ကိုဗစ်-၁၉ ကန့်သတ်ချက်များ ဖြေလျှော့သွားခြင်းဖြင့်၊ ယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် သတင်း

အချက်အလက်မျှဝေခြင်းများကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေရန်၊ စနစ်တကျ ပုံမှန်ကျင်းပသည့် ဖိုရမ်တစ်ခုကို စတင် လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်သည်။

VI. နိဂုံးချုပ်

၆၄။ ဤသုံးနှစ်အတွင်း၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများကို အဆင့်မြှင့်တင်ခဲ့ပြီး၊ ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရေရှည်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စေရန်အတွက် အဓိက အခြေခံအဆောက်အဦးထူထောင်ကာ ခိုင်မာသောတိုးတက်မှုများရရှိခဲ့သည်။ ယန္တရားသည် အခွင့်အလမ်းများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို တူညီသောအားထုတ်မှုဖြင့်တုံ့ပြန်ခြင်း၊ အခြေအနေ အသစ်ဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် အမြန်ဆုံး လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင်ပြုပြင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းခွင်နည်းလမ်းများကို ချိန်ညှိခြင်းနှင့် ၎င်း၏ နည်းပါးသော အရင်းအမြစ်များကို ဗျူဟာမြောက်စွာ ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၆၅။ များပြားလာသောစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်၍၊ ရရှိထားသော အောင်မြင်မှုအရှိန်ကို အသုံးပြုကာ၊ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံပြည်သူများအတွက် တရားမျှတမှု ဖြစ်ထွန်းစေမည့် ခိုင်လုံသော အမှုတွဲများတည်ဆောက်နိုင်ရန် အထောက်အထားများကို စုဆောင်းစိစစ်ပြီး ဖြစ်နိုင်ချေ ရှိသော နည်းဗျူဟာများနှင့် တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများကို ဆက်လက်အသုံးပြုသွားမည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ ယန္တရားသည် မတူညီသောနေရာများမှ သက်သေများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများ တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသတွင်းရှိ ပြည်နယ် များတွင်၊ စုဆောင်းခြင်း လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ထိတွေ့မှု များ နက်ရှိုင်းစေခြင်း၊ သက်သေများကိုကာကွယ်ပံ့ပိုးမှုတွင် ခိုင်မာသော အစီအစဉ်များ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းများ၊ ဒစ်ဂျစ်တယ်နှင့် ဆိုရှယ်မီဒီယာ အချက်အလက်များ ပါဝင်သည့် ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော စုဆောင်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုများအတွက် အဆင့်မြင့်နည်းပညာ နှင့်ဆော့ဖ်ဝဲ အသုံးပြုခြင်းများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီနှင့် အထွေထွေညီလာခံတို့က တောင်းဆိုထားသည့်အတိုင်း၊ ယန္တရားကို သက်သေများနှင့် အထောက် အထားများတည်ရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နယ်မြေများသို့ အကန့်အသတ်မရှိ ဝင်ရောက်ခွင့်ပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။ ဤနယ်မြေများတွင် လိုအပ်သည့် ဝန်ထမ်း၊ နေရာနှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု လွတ်လပ်ခွင့်များ လိုက်လျောပေးခြင်းဖြင့် ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့် အတိုင်း တတ်နိုင်သမျှ အထိရောက်ဆုံး ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၆၆။ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၊ အထူးသဖြင့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသရှိ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အားလုံး၏ ပြည့်ဝပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် မရှိမဖြစ် လိုအပ်နေမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့သော ကူညီမှုမရှိပါက၊ ယန္တရားသည် ၎င်း၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အပြည့်အဝဆောင်ရွက်နိုင်ရန်

နှောင့်နှေးနေမည်ဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာပြည်သူများအတွက် တာဝန်ခံမှုနှင့် တရားမျှတမှု ယူဆောင်ပေး
မည့် ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲမှုများကို လွယ်ကူချောမွေ့အောင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသော
ယန္တရား၏အခန်းကဏ္ဍမှာ အဟန့်အတား များရှိနေမည်ဖြစ်သည်။
